

Назва дисципліни: Академічне письмо (українська мова)

Код дисципліни:

Тип дисципліни: вибіркова

Рівень вищої освіти: третій

Рік навчання: 1 р.н.

Семестр: осінній, весняний

Кількість кредитів: 3

Форма контролю: залік

Викладачі: доц. Слюніна О. В.

Результати навчання.

У результаті слухач повинен **знати:**

- мету й завдання наукової комунікації;
- особливості наукового стилю писемних та усних текстів;
- принципи організації наукових текстів;
- лексичні, морфологічні та стилістичні особливості наукових текстів;
- принципи підготовки до усного виступу в академічному середовищі.

Слухач повинен **уміти:**

- застосовувати набуті знання при створенні дослідницьких робіт у письмовому та усному форматах;
- правильно посилатися на наукові джерела, цитувати інших дослідників;
- правильно оформлювати список літератури;
- грамотно структурувати наукову роботу;
- добирати мовні засоби, властиві науковому стилю.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні модулі. Для засвоєння дисципліни «Українська мова (академічне письмо)» слухачі використовують знання, уміння, навички, сформовані в процесі попереднього вивчення дисциплін лінгвістичного циклу в межах магістерської підготовки, а також набути в результаті написання різних авторських наукових робіт, у тому числі й випускних кваліфікаційних. У межах програми підготовки аспірантів дисципліна «Українська мова (академічне письмо)» актуалізує міжпредметні зв'язки з «Методологією наукового дослідження» та «Актуальними проблемами філософського пізнання».

Зміст дисципліни.

Змістовий модуль 1. Особливості наукового дискурсу: стиль і жанри академічних текстів.

Тема 1. Мова як знакова система. Традиції академічного спілкування. Мова академічного тексту. Науковий текст та академічне письмо. Культура, структура й література: межі наукового й ненаукового.

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Мова як система знаків. Поняття про академічне письмо та мову академічного тексту. Ознаки наукового стилю. Функції академічних текстів. Види академічних текстів.

Тема 2. Дослідницька робота: вибір теми, добір фактичного матеріалу, робота з бібліографією. Принципи оформлення списку літератури.

Ознайомлення зі структурою наукової роботи. Принципи вибору теми. Прийоми роботи з бібліографією. Особливості добору фактичного матеріалу дослідження. Правила оформлення списку використаної літератури.

Тема 3. Композиційні особливості наукової роботи. Написання вступної частини. Формулювання теми, мети. Різні цілі доповіді й наукової письмової роботи. Позиція автора стосовно теми, що розглядається.

Вступна частина та її складники. Особливості формулювання мети роботи та завдань. Актуальність. Визначення предмета та об'єкта. Наукова новизна роботи. Теоретична та практична цінність. Апробація. Методи дослідження. Кореляція наукової роботи та доповіді. Прийоми вираження авторської позиції в науковій роботі.

Тема 4. Вимоги до основної частини. Поділ роботи на розділи та підрозділи.

Композиційні особливості головної частини наукової роботи. Теоретична частина та практичний блок. Принципи поділу роботи на розділи та підрозділи.

Тема 5. Написання висновків до роботи. Вступ і висновки: зв'язок цих понять. Абзац. Зв'язність і цілісність тексту. Укладання додатків до роботи.

Особливості висновків як складника наукової роботи. Відповідність висновків завданням, зазначеним у вступній частині. Поняття про зв'язність, логічність, цілісність тексту. Додаток як складова частина наукової роботи.

Тема 6. Плагіат. Ставлення автора до цитованого матеріалу. Різні способи цитування: пряме цитування та посилання. Фрази та вислови, які використовують для введення посилань і цитат.

Проблема плагіату в сучасних наукових студіях. Програми, що дозволяють перевірити роботу на плагіат. Поняття про рерайт. Плагіат і реферування. Характерна риса академічного письма – посилання на праці різних авторів. Причини використання посилань. Цитування вторинного джерела. Принципи оформлення посилань. Оформлення прямих цитат.

Тема 7. Наукова стаття як самостійно виконана наукова робота. Аргументація. Узагальнення й оцінка. Підготовка тез доповіді.

Жанр наукової статті. Вимоги до написання статей, основні композиційні особливості статті. Види аргументів. Тези як специфічний науковий жанр. Особливості підготовки тез доповіді.

Змістовий модуль 2. Вимоги до мовленнєвого оформлення академічних текстів.

Тема 8. Лексичні норми наукового тексту.

Особливості використання академічної лексики. Мовні кліше, допустимі для академічного спілкування. Письмове наукове мовлення та усне наукове спілкування. Спосіб ведення діалогу. Добір слів, особливості вимови тощо.

Тема 9. Морфологія наукового мовлення: потенціал граматичних та словотвірних засобів.

Найбільш популярні способи творення слів, притаманні науковому стилю. Граматичні варіанти форм в українській літературній мові. Правила вживання родових, відмінкових, числових форм іменників, ступенів порівняння прикметників. Особливості формотворення в системі дієслівних форм.

Тема 10. Синтаксичні особливості академічного тексту. Паралелізм. Сполучники. Особливості складних речень в академічних текстах.

Структура речення. Суб'єктно-об'єктні зв'язки. Поняття про паралелізм. Сполучниковий зв'язок. Особливості організації складних речень в академічному тексті. Поділ на абзаци. Узгодження підмета та присудка. Ускладнені речення.

Тема 11. Прагматика та експресія наукового тексту. Образ автора.

Тема 12. Академічний етикет. Види етикетних мовних формул. Усний виступ. Особливості виступу на конференції. Підготовка презентації (слайд-шоу).

Правила дотримання академічного етикету. Підготовка до виступу на конференції. Значення інформаційних технологій під час виступу.

Рекомендована література:

1. Абачиев С. К. Теория и практика аргументации / С. К. Абачиев, В. П. Делия. – М. : Едиториал, 2012. – 347 с.
2. Голуб И. Б. Новый справочник по русскому языку и практической стилистике : учебное пособие / И. Б. Голуб. – М. : Эксмо, 2008. – 460 с.
3. Ивин А. А. Теория аргументации : уч. пособие для вузов / А. А. Ивин – М. : Гардарика, 2000. – 414 с.
4. Кожина М. Н. Стилистика русского языка / М. Н. Кожина, Л. Р. Дускаева, В. А. Салимовский. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 464 с.

5. Колесникова Н. И. От конспекта к диссертации: учебное пособие по развитию навыков письменной речи / Н. И. Колесникова. – М. : Флинта, Наука, 2006. – 288 с.
6. Короткина И. Б. Академическое письмо : учебно-методическое пособие для руководителей школ и специалистов образования / И. Б. Короткина. –
7. Короткина И. Б. Профессиональный текст: академическое письмо для руководителей школ и специалистов образования / И. Б. Короткина. –
8. Котюрова М. П. Стилистика научной речи : учебное пособие для студентов учреждений высшего профессионального образования / М. П. Котюрова. – М. : Высшее профессиональное образование, 2010. – 236 с.
9. Куликович Т. О. Основы научного цитирования : методическое пособие для студентов и магистрантов, обучающихся по специальности 1-23 01 04 «Психология»/ Т. О. Куликович. – Мн. : БГУ, 2010. – 59 с.
10. Мацько Л. І. Риторика : навч. посіб. – 2-ге вид., стер. / Л. І. Мацько, О. М. Мацько. – Київ : Вища школа, 2006. – 311 с.
11. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі : навчальний посібник для студентів-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / Л. І. Мацько. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 607 с.
12. Мете Н. А. Структура научного текста и обучение монологической речи / Н. А. Мете, О. Д. Митрофанова, Т. Б. Одинцова. – М., 1981. – 141 с.
13. Олійник О. Б. Риторика : навч. посіб. / О. Б. Олійник. – Київ : Кондор, 2009. – 170 с.
14. Пономарів О. Д. Культура слова : Мовностилістичні поради : навч. посіб. ; [2-ге вид., стереотип] / О. Д. Пономарів. – Київ : Либідь, 2001. – 240 с.
15. Радаев В. В. Как организовать и представить исследовательский проект: 75 простых правил / В. В. Радаев. – М. : ГУ-ВШЭ : ИНФРА-М, 2001 – 203 с.
16. Радаев В. В. Как подготовить и представить исследовательский проект: 79 простых правил / В. В. Радаев. – М. : Интернет-лаборатория КСАН, 2005. – 202 с.
17. Радевич-Винницький Я. К. Етикет і культура спілкування / Я. К. Радевич-Винницький. – Львів : В-во «СПОЛОМ», 2001. – 224 с.
18. Сметанина С. И. Литературное редактирование: для журналистов и специалистов по связям с общественностью / С. И. Сметанина. – СПб. : Михайлов В. А., 2003. – 251 с.
19. Стернин И. А. Практическая риторика: учеб. пособие / И. А. Стернин. – М. : Изд-й центр «Академия», 2008. – 272 с.
20. Томан І. Мистецтво говорити / І. Томан ; [пер. з чес. І. В. Романця]; 2-е вид. – Київ : Політвидав України, 1989. – 293 с.

21. Хоменко І. В. Еристика: мистецтво полеміки: навч. посіб. / І. В. Хоменко. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 192 с.
22. Чемеркін С. Г. Стилїстика гіпертексту / С. Г. Чемеркін // Мовознавство. – К., 2009. – № 5. – С. 79–87.
23. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник / К. Ф. Шульжук. – Київ : Вид. центр «Академія», 2004. – 408 с.
24. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / У. Эко. – М. : Книжный дом «Университет», 2001 – 238 с.
25. Bailey S. Academic Writing: a Practical Guide for Students / S. Bailey. – London and New York : Routledge Falmer; Taylor & Francis Group, 2004. – 192 p.
26. Becker H. Writing for Social Scientists / H. Becker. – Chicago and London : The University of Chicago Press, 2007. – 208 p.

Форми та методи навчання: практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота.

Методи і критерії оцінювання: рейтингове оцінювання за 100-бальною шкалою.

Мова навчання: українська.